

KORRUPSIYA - TARAQQIYOT KUSHANDASI

Abdumuxtorov Muslimbek Abdullajon o'g'li
Zokirov Zohidjon Toxirjon o'g'li
Namangan Davlat Texnika Universiteti,

Annotatsiya: Ushbu maqola korrupsiyaning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotga ta'sirini chuqur tahlil qiladi. Muallif, korrupsiya holatlarini o'rganib, uning sabablarini va oqibatlarini ko'rib chiqadi. Korrupsiya taraqqiyotga to'siq bo'lib, resurslarning noto'g'ri taqsimlanishi, investitsiyalarning kamayishi va ijtimoiy adolatsizlikka olib kelishini ta'kidlaydi. Shuningdek, maqolada korrupsiyani kamaytirish uchun samarali strategiyalar va chora-tadbirlar taklif etiladi. Ushbu maqola, korrupsiyaning global muammolaridan biri sifatida uning yechimini izlashda muhim manba hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Korrupsiya, Qonunbuzarlik, G'ayriqonuniy faoliyat, Korrupsiyaga qarshi kurash, Xalqaro hamkorlik, Mansab suiiste'moli.

Annotation: This article provides a deep analysis of the impact of corruption on economic and social development. The author examines cases of corruption, exploring its causes and consequences. It emphasizes that corruption acts as a barrier to progress, leading to the misallocation of resources, a decrease in investments, and social injustice. Additionally, the article proposes effective strategies and measures to reduce corruption. This article serves as an important resource in seeking solutions to one of the global issues of corruption.

Key words: Legal violation or Offense, Illegal activities, Fight against corruption ,International cooperation, Abuse of office or Position abuse

Аннотация: Эта статья глубоко анализирует влияние коррупции на экономическое и социальное развитие. Автор, изучая случаи коррупции, рассматривает ее причины и последствия. К коррупции относится как препятствие развитию, приводящее к неправильному распределению ресурсов, снижению инвестиций и социальной несправедливости. Также в статье предлагаются эффективные стратегии и меры по снижению коррупции. Эта статья является важным источником в поиске решений проблемы коррупции как глобального явления.

Ключевые слова: Коррупция, Нарушение закона, Незаконная деятельность, Борьба с коррупцией, Международное сотрудничество, Злоупотребление служебным положением.

Korrupsiya, davlat va jamiyat hayotida keng tarqalgan muammo bo'lib, u iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy taraqqiyotga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Korrupsiya jarayoni davlat organlarida mansabdor shaxslarning o'z vazifalarini bajarmasligi, shaxsiy

manfaatlar uchun javobgarlikdan qochishi va resurslarni noto'g'ri taqsimlash bilan bog'liq. Korrupsiya davlatning barqarorligi, iqtisodiy o'sishi va ijtimoiy adolatni ta'minlashda to'siq bo'ladi. Korrupsiya tarixi qadim zamonlarga borib taqaladi. Tarix davomida korrupsiya ko'plab jamiyatlarda keng tarqalgan muammo bo'lib kelgan. Qadimgi Misr va Mesopotamiya kabi sivilizatsiyalarda korrupsiya alomatlari mavjud bo'lgan. Yangi zamonda, sanoat inqilobi bilan birga, iqtisodiyotning o'sishi va davlatlarning kuchayishi natijasida korrupsiya yanada kengaydi. XX asr boshlaridan boshlab, turli mamlakatlarda korrupsiyani kamaytirish bo'yicha qonunchilik choralari qabul qila boshlandi.

Bugungi kunda globalizatsiya jarayonlari davomida korrupsiya xalqaro muammoga aylangan. BMT va boshqa xalqaro tashkilotlar korrupsiyani kamaytirish uchun turli dasturlarni amalga oshirmoqda. Korrupsiyaning oldini olish uchun shaffoflikni oshirish, jamoatchilik nazoratini kuchaytirish va qonunlarni qat'iylashtirish zarurati mavjud. Korrupsiya tarixi ko'plab mamlakatlarda ijtimoiy-siyosiy barqarorlikka tahdid solmoqda, shuning uchun bu masala doimiy ravishda o'rganilmoqda va yechim izlanmoqda.

Muhtaram prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev korrupsiyaga qarshi kurash masalasida bir necha marotaba o'z fikrlarini bildirib o'tganlar. Prezidentimiz ma'ruzalarida korrupsiyaning iqtisodiyot va jamiyat rivojiga salbiy ta'sirini ta'kidlab, bu muammo bilan qat'iy kurashish zarurligini qayd etgan. Prezidentimizning korrupsiyaga qarshi qilayotgan sa'y-harakatlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

-Korrupsiyaga qarshi qonunlar va normativ hujjatlarni qabul qilish, ularni amalga oshirishni ta'minlash.

-Davlat organlari faoliyatini ochiq qilish, fuqarolarni davlat boshqaruviga jalb etish orqali shaffoflikni oshirish.

-Maxsus idoralar va tashkilotlar tuzish orqali korrupsiya holatlarini aniqlash va jazolash tizimini kuchaytirish.

-Ommaviy axborot vositalarining rolini oshirish, jamoatchilik fikrini inobatga olish va fuqarolarni korrupsiyaga qarshi ongli ravishda tarbiyalash.

-Korrupsiyaga qarshi global ko'lamda hamkorlik qilish, xalqaro tashkilotlar bilan birgalikda ishlash. Mirziyoyevning bu boradagi faoliyatlari O'zbekistonning yurt ichidagi iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash, ijtimoiy adolatni mustahkamlashga qaratilgan. U har doim davlat xizmatida ishlovchi xodimlarning mas'uliyatini oshirish zarurligini ta'kidlaydi va davlat boshqaruvining samaradorligini yaxshilashga intiladi.

Korrupsiyaning taraqqiyotga salbiy ta'siri

Korrupsiya iqtisodiy o'sishni sekinlashtiradi. Investitsiyalarni jalb qilishda ishonchning kamayishi, xususiy sektorning rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Shuningdek, korrupsiya orqali olingan mablag'larning axborot oqimini buzilishi natijasida iqtisodiy resurslarning samarali taqsimlanishi yuzaga kelmaydi. Korrupsiya

siyosiy muhitni beqarorlashtiradi. Ommaviy noroziliklar, ijtimoiy tartibsizliklar va ishonchsizlik hamda hukumatga nisbatan norozi bo'lgan aholi sonining ortishi mamlakat ichidagi tinchlikni buzadi.

Korrupsiyaning ijtimoiy ta'siri ham juda katta. Bu jarayon aholining ijtimoiy qatlamlarini yanada ajratib qo'yadi, fuqarolar o'rtasida tengsizlikni kuchaytiradi va jamiyatning umumiy rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Korrupsiya iqtisodiy rivojlanishga, ijtimoiy adolatga va demokratik qadriyatlarga salbiy ta'sir qiladi. U o'z navbatida, ishonchni kamaytiradi, jamiyatda tengsizlikni kuchaytiradi va muammolarni yanada murakkablashtiradi. Korrupsiya global muammo bo'lib, har bir mamlakatda uning oldini olish uchun alohida chora-tadbirlar ishlab chiqilmoqda.

Quyidagi jihatlar korrupsiyaning rivojlanishdagi rolini ko'rsatadi:

1. Resurslarni isrof qilish: Korrupsiya natijasida davlat resurslari noto'g'ri taqsimlanadi, bu esa iqtisodiy o'sishni sekinlashtiradi.

2. Siyosiy instabilitet: Korrupsiya hukumatga bo'lgan ishonchni pasaytiradi va siyosiy norozilikka olib kelishi mumkin.

3. Ijtimoiy adolatsizlik: Korrupsiya ijtimoiy tengsizlikni kuchaytiradi, chunki boylar va kuchli shaxslar o'z manfaatlarini himoya qilish uchun korrupsion faoliyatlardan foydalanadilar.

4. Investitsiya muhitining yomonlashuvi: Xalqaro investorlar korrupsion muhitdan qochishadi, bu esa mamlakatning iqtisodiyotiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

5. Ta'lim va sog'liqni saqlash sohalariga zarar yetkazish: Korrupsiya ta'lim va sog'lomlik tizimlariga ham zarar etkazishi mumkin, chunki mablag'lar noto'g'ri yo'naltirilishi yoki sarflanishi mumkin. Korrupsiyani kamaytirish uchun xalqaro tashkilotlar, davlatlar va jamoatchilik birgalikda kurash olib borishi zarur. Bu jarayonda qonunlarni takomillashtirish, shaffoflikni oshirish va fuqarolik jamiyatining faolligini rag'batlantirish muhimdir.

6. Hukumat organlari tomonidan nazoratning pastligi: Davlat tashkilotlari tomonidan korrupsiyaning oldini olish chora-tadbirlarining yo'qligi yoki samarasizligi. Agar sizda bunday alomatlariga duch kelsangiz, ularni aniqlash va zarur chora-tadbirlarni ko'rish muhimdir. Korrupsiyani kamaytirishda shaffoflik, hisobdorlik va jamoatchilik ishtiroki juda muhim ahamiyatga ega.

Korrupsiya jarayoni mamlakatlar va jamiyatlar rivojiga salbiy ta'sir ko'rsatadigan muhim omillardandir. Korrupsiya, asosan, davlat organlarining, xususan, davlat xizmatchilarining o'z mansabidan shaxsiy manfaatlarini yo'lida foydalanishi natijasida yuzaga keladi.

Xulosa. Korrupsiya — bu hayotimizning barcha jabhalariga salbiy ta'sir ko'rsatadigan muammo bo'lib, uni hal etmasak, kelajak avlodlarga og'ir meros qoldiramiz. Har birimiz o'z o'rnimizda ushbu illatga qarshi kurashishda faol ishtirok etishimiz zarur. Yurtimiz ravnaqi uchun barchamiz birgalikda juda katta mas'uliyatni

his qilgan holda harakat qilishimiz lozimdir. Faqat shu tarzda biz korrupsiyani yengamiz va hayotimizni yaxshilashga erisha olamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. "Korrupsiya: Ta'rif va tahlil" - O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi (nashr vaqti: 2020-yil).
2. "Korrupsiya va uning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlarini" - O'zbekiston Respublikasining Iqtisodiyot vazirligi (nashr vaqti: 2019-yil).
3. "Korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish" - BMTning Korrupsiya bilan kurashish bo'yicha konvensiyasi (nashr vaqti: 2004-yil, lekin yangilangan versiyalari bor).
4. Mauro, P. (1995). **Corruption and Growth**. The Quarterly Journal of Economics, 110(3), 681-712.
5. Transparency International - Korrupsiya indeksleri va hisobotlari (turli yillarda, masalan: 2015, 2018, 2021).
6. "Global Corruption Report" - Transparency International (har yili nashr qilinadi; oxirgi nashri 2022-yilda chiqdi).
7. "Korrupsiyaning iqtisodiy ta'siri: nazariyalar va amaliyotlar" - jurnallarda chop etilgan maqolalar (har xil yillarda, masalan: 2015-2023).